

Jasno je treba povedati: življenje se draži. Soočamo se z dvomestno številko inflacije, celo zadnje leto se naš pogovor ne vrti več okrog epidemije, temveč okrog peletov. In ugašanja luči. In stanja pred bencinskimi servisi pred podražitvami. In jezo nad trgovskimi verigami, ki kujejo dobičke na račun podražitve hrane.

Še nekaj mesecev nazaj je cena bencina zelo nihala. To je bila posledica nemira na mednarodnih trgih in dejstva, da je prejšnja vlada hkrati sprostil regulacijo cen. Cena se je v tem trenutku zopet stabilizirala, a dejstvo ostaja. Gorivo je dražje. Enako je dražja hrana, še posebej so storitve podražili gostinski lokali. Bodimo iskreni, tudi zato, ker za plačo, ki so jo leta ponujali svojim zaposlenim, ne dobijo več natakarjev in kuharjev.

Za višje plače in povračila

To je realnost, v kateri živimo zaposleni, prebivalci Slovenije. Kaj lahko kot sindikati storimo? Naša prizadevanja gredo v smeri povišanja plač, uskladitve plač z rastjo življenjskih stroškov, pozornost pa smo že pred nekaj časa usmerili tudi v povišanje povračila stroškov. Spomnimo. Veliko kolektivnih pogodb ima višino povračila stroškov vezano na Uredbo o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uradni list RS, št. 140/06, 76/08, 63/17, 71/18, 104/21, 114/21, 87/22 in 113/22). Ta dejansko ne govori o pravici zaposlenega do izplačila stroška, temveč določa najvišji znesek, od katerega država ne pobere davkov. Torej, delodajalec bi teoretično seveda lahko izplačeval višje zneske povračila stroškov, a bi morali državi za presežni znesek odvesti akontacijo dohodnine. Seveda tega (skoraj) nihče ne počne, zato se je višina zneska iz te uredbe pričela uporabljati kot zgornja meja, do katere sindikati za zaposlene lahko izpogajamo nadomestila stroškov prevoza, malice, dnevnice itd.

Najvišji neobdavčeni strošek za prehrano je bil v uredbi opredeljen z zneskom 6,12 EUR, prevoza pa z 0,18 EUR (0,37 EUR za službena potovanja). Veste, kdaj so bili ti zneski postavljeni v uredbo? Leta 2008. vse od takrat se znesek ni usklajeval z rastjo cen, na kar smo sindikati že dolgo opozarjali. Končno je draginja in zavedanje vlade, da je potrebno nekaj storiti za olajšanje življenja državljanom, pripeljalo do tega, da nam je v okviru socialnega dialoga uspelo najprej povišati znesek nadomestila za prevoz, ki

Koliko vaš delodajalec namenja za povračilo stroškov prevoza in prehrane?

Foto Carlos Panalete/Pexels

od 1. 7. 2022 znaša največ 0,21 EUR (0,43 EUR za službena potovanja). Sprememba uredbe je bila objavljena v Uradnem listu RS, št. 87/22. Od 1. 9. 2022 je povišana tudi zgornja meja neobdavčenega zneska nadomestila za prehrano, na 7,97 EUR (Uradni list RS, št. 113/22). Če je delojemalec na delu prisoten deset ur ali več, se za ta dan, poleg povračila stroškov za prehrano med delom, v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja ne všteta povračilo stroškov za prehrano med delom, do višine 0,99 EUR za vsako dopolnjeno uro prisotnosti na delu po osmih urah prisotnosti na delu.

Seveda je prav, da je vlada odprla dialog med delojemalci in delodajalci. Ampak uredba delodajalcem ne zapoveduje, da morajo tak znesek tudi dejansko izplačati. To moramo izboriti delojemalci sami.

Kaj določa vaša kolektivna pogodba? Imate dogovorjen znesek nadomestila? Imate v kolektivni pogodbi zapis, da se znesek usklajuje do najvišjega zneska uredbe avtomatično, ob njenem povišanju? Če ste imeli napisan znesek, ste najverjetneje že zahtevali od delodajalcev, da se pričnete pogajati za zvišanje. Če imate avtomatično usklajevanje, vam v tem trenutku ni bilo treba na tem področju storiti nič, delavci so takoj dobili obračunan in izplačan višji znesek.

Pogajanja z delodajalci

V Sindikatu delavcev prometa in zvez (SDPZ) imamo v tem trenutku tri aktivne kolektivne pogodbe dejavnosti. Kolektivna pogodba poštna in kurirske dejavnosti ima vrednosti določene v zneskih in odstotkih, vendar se pri naših članih v celoti uporablja podjetniška kolektivna pogodba Pošte Slovenije in IPPS, ki določa avtomatično usklajevanje z zgornjim zneskom Uredbe.

Kolektivna pogodba dejavnosti za storitvene dejavnosti v kopenskem prometu, ki ureja pravice zaposlenih na Darsu in katere podpisniki smo, enako določa najvišji možni znesek po Uredbi za nadomestilo malice (do maksimuma se zaposlenim povrnejo tudi potni stroški).

Odprta ostaja še Kolektivna pogodba za cestni potniški promet. Takoj po prvi spremembi uredbe smo na delodajalce naslovili prošnjo po spremembi kolektivne pogodbe, ki je določala maksimalne zneske (6,12 EUR za prehrano in 0,18 EUR za prevoz), vendar na žalost v številki, kar pomeni, da avtomatičnega zvišanja s spremembo uredbe ni bilo. Predlog smo utemeljevali z dejanskim zvišanjem stroškov prehrane in vožnje od leta 2008, ko so se zneski nazadnje uskladili. Prepričani smo bili, da smo že zelo blizu rešitve, vendar se pogajanja še niso zaključila. Skupaj smo ugotovili, da potrebujemo za dogovor še eno srečanje, dobimo se v prvi polovici oktobra. Seveda pa to ne pomeni, da se ne moremo za zvišanje dogovoriti na ravni delodajalca, v podjetniških kolektivnih pogodbah, kar tudi aktivno počnemo.

Vemo, da je povračilo stroškov majhen kamenček v mozaiku plačila za delo in da lahko le delno nadomesti velika prikrajšanja, s katerimi smo soočeni zaradi podražitve storitev in blaga. Je pa prvi odziv na naraščajoče stroške in dober pokazatelj delodajalcev, da v tej inflaciji prispevamo svoj delež vsi, tako delavci kot kapital. Sindikati ne moremo dopustiti, da breme podražitve nosimo samo zaposleni, kapital pa ohranja svoje dohode in varuje odstotke dobička kot punčico svojega očesa.

Saška Kiara Kumer,
generalna sekretarka SDPZ